

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט אביים ברקאי

התובעת והנתבעת שכנגד: נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ

נגד

הנתבעת 1 והתובעת שכנגד: 1.ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ
הנתבעים 2 ו-3: 2.יחיאל רזון
3.שלמה רזון

ב"כ התובעת והנתבעת שכנגד: עו"ד רון גיאת
ב"כ הנתבעת 1 והתובעת שכנגד: עו"ד מקסים בן עזרא
ב"כ הנתבעים 2 ו-3: עו"ד יוגב בוטבול

פסק דין

חלק ראשון – על פסק הדין, על השאלות במחלוקת והתשובות להן וכן פירוט

העדים מטעם הצדדים

1. על פסק הדין

1.1. המחלוקת בתמצית שבתמצית

(א) עניינו של פסק הדין הוא סיפורו של זכיון מוצלח, אף לדעת התובעת, ברשת חנויות לכלי בית – היא רשת "ששת". אותו זכיון החזיק בזמנים שונים ובמקביל שתי חנויות, האחת בראשון לציון והשנייה בנס ציונה. החנות בראשון לציון נמכרה והועברה כנגד הסך של 500,000 ₪ בצירוף עלות המלאי. החנות בנס ציונה המשיכה לפעול בזכיונות עד הודעה חד צדדית של הרשת על הפסקת פעילותה העצמאית וממילא ביטול ההסכם הזכיונות.

(ב) הסכם הזכיון נקשר בחודש יולי 2005 לתקופה של עשר שנים. בחודש יולי 2013 מוזגה רשת ששת לתוך התובעת וחדלה לפעול כרשת עצמאית. הודעה על כך הועברה לזכיון שמצא עצמו ללא הודעה מוקדמת ולאחר שמונה שנות התקשרות - בחנות עם מלאי בשווי מאות אלפי ₪ ובהתחייבות לדמי שכירות והוצאות שוטפות.

(ג) מה היה רשום במכתב הפסקת העבודה? זאת לא נדע. מכתב כזה לא היה. גם לא הודעה כתובה רשמית אחרת. הרשת החליטה להפסיק פעילות הרשת ונעלם מעיניה שהפסקת הפעילות מחייבת גם הודעה מסודרת לזכיון, התראה מראש, התארגנות על מלאי קיים, איסוף מלאי ועוד. ההתנהלות התמוהה של הרשת התגלתה בהמשך כחוסר תום לב, לכל הפחות. כך או כך הרשת ניסתה והצליחה להציב את החברה הזכיונית בפני שוקת שבורה. המלאי, ההתחייבויות, דמי השכירות וכל ההוצאות נותרו בעינם. מנגד נעלמה לה האפשרות לפעול במסגרת הזכיונות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

(ד) מה הסברי מנכ"ל הרשת להתנהלותו? גם זאת לא נדע. המנכ"ל הוסתר ולא הובא לעדות.

(ה) הדרך הנכונה והראויה בה היה על הרשת לנהוג היא – ראשית – לקיים הסכם הזכיינות ואם זה נקבע לעשר שנים לא להפסיקו לאחר שמונה שנים; שנית – אפילו תכננה הרשת לחדול מפעילותה הרי היה עליה להודיע על כך בכתב מבעוד מועד ולאפשר לזכיון להתארגן, לשנות הסכמי שכירות לפנות מלאי וכיו"ב; שלישית – ביום הפסקת הפעילות, באופן חד צדדי ושנתיים לפני המועד הנכון היה לשלוח נציג יחד עם משאית לאיסוף המלאי שנמכר על ידי הרשת. מלאי שנמכר לחברה הזכיינית על ידי הרשת ללא מפריע תוך שהיא מצידה עורכת את תכנוניה להיסגר; רביעית – לו הייתה הגונה דרכה של הרשת ומנהליה היה נערך גמר חשבון, אל מול המלאי וזאת מיד עם ההודעה החד צדדית. אף אחד מאלה לא נעשה.

(ו) דרישות החברה הזכיינית לכך שהרשת תאסוף את המלאי נפלו על אזניים ערלות וזכו להתחמקות. המכתב הראשון שהוצג ונשלח על ידי הרשת הוא מתאריך מאוחר יותר – מיום 7/10/13 בו דרשה הרשת תשלום הסך של 182,756.46 ₪ - שהוא החוב הרשום בספריה בגין רכישת מוצרים. אכן היה מקום לערוך התחשבות בין הצדדים ולהתייחס הם למלאי והן למוצרים שנרכשו – אך הרשת שהחלה את פעולותיה בבליץ מסחרי של הודעה חד צדדית אודות סגירתה בפועל המשיכה בדרכה לרמוס את הנתבעים. כך ממש. וכך – הרשת לא אוותה לסיים ההתחשבות, לא פעלה לאיסוף המלאי וממילא לא פיצתה ולא שילמה דבר על הפסקת ההתקשרות החד צדדית.

(ז) החברה הזכיינית המשיכה להפעיל חנות עד שנת 2015 ובכך, לטובתה של הרשת, הקטינה את נזקה. הרשת מצידה לא עשתה דבר וחצי דבר להקטנת הנזקים. המלאי שנותר בחנות לא הטריד את הרשת. הסכם הזיכיון שהופסק באחת בטרם תום התקופה – לא הטריד אף הוא. גם פניות הנתבעים לא הטרידו.

(ח) התביעה העיקרית על סך של 385,117 ש"ח

בסופו של יום החליטה הרשת להגיש תביעה כנגד החברה הזכיינית. התביעה התייחסה לשני רכיבים:

רכיב התביעה האחד, תשלום בהתאם לספרי הרשת (182,756.46 ₪) - הרשת ביקשה לחייב את החברה הזכיינית והערבים בתשלום הסך של 182,756.46 ₪ הרשום בספריה. לטענת הרשת סכום זה נכון למועד התביעה עומד על הסך של 185,117 ש"ח. **רכיב התביעה השני, פיצוי מוסכם (200,000 ₪)** - הרשת אשר הפסיקה ללא הודעה את ההתקשרות לא היססה לדרוש דווקא מהחברה הזכיינית תשלום פיצוי מוסכם בגין הפרת הסכם נטענת על ידי החברה הזכיינית. ההפרה הנטענת היא הימנעותה של החברה הזכיינית לשלם החוב הנטען.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

(ט) התביעה שכנגד על סך של 990,000 ₪ לצרכי אגרה

החברה הזכיינית הגישה תביעה שכנגד על סך של 990,000 ₪ "לצרכי אגרה". כבר בתחילת כתב התביעה שכנגד מתייחסת החברה הזכיינית לכך שהסכם הזכיינות "בוטל שלא כדין והנתבעת שכנגד חייבת להשיב לתובעת שכנגד את ערך דמי הזיכיון בסך של 500,000 ₪, זיכוי בגין המלאי שנותר במחיר הרכישה בסך של 360,000 ₪, הפסד השתכרות בסך של 460,000 ₪ וכן לזכות את חשבונה של התובעת שכנגד בעמלה בגובה של 5% מהיקף המכירות שבוצעו ברשתות מגה באזור זכיינות התובעת שכנגד הן בראשון לציון והן בנס ציונה"

עוד בתביעה שכנגד הועלו טענות, אשר במלוא הכבוד אין לקבלן, בדבר היות הסכם הזכיינות הסכם אחיד בעל תנאים מקפחים ועוד. על כך עוד יורחב בהמשך.

2. השאלות העומדות להכרעה, התשובות להן והפניה לסעיפי פסק הדין

בטרם כניסה לטענות הצדדים, ניתן לתמצת המחלוקות לשאלות הבאות, בהן אף יעסוק פסק הדין:

- (א) כיצד יש להתייחס לטענות החברה הזכיינית לפיהן הסכם הזכיינות הוא "חוזה אחיד" הכולל תניות מקפחות. כבר מיד ייאמר שיש לדחות טענה זו של החברה הזכיינית, על כך יורחב בסעיף 9 לפסק הדין.
- (ב) כיצד יש לקבל טענות החברה הזכיינית ביחס להתנהלות במשך שנות ההסכם לרבות טענות ביחס למכירת מוצרי הרשת באמצעות "מגה". כבר מיד ייאמר שיש לדחות טענות אלה, ועל כך בסעיף 10 לפסק הדין.
- (ג) האם החברה הזכיינית זכאית לפיצוי בגין ביטול ההסכם? על כך עונה פסק הדין בתשובה חיובית. על הפיצוי ודרך החישוב הנכונה מובא הדיון בסעיף 11 לפסק הדין.
- (ד) האם התובעת זכאית לסכום הרשום בספריה? התשובה לכך חיובית ודיון לעניין זה יובא בסעיף 14 לפסק הדין.
- (ה) האם התובעת זכאית לפיצוי מוסכם? התשובה לכך שלילית ודיון לעניין זה מובא בסעיף 15 לפסק הדין.
- (ו) למעלה מהנדרש נערך דיון גם בשאלת תוקפה של הערבות, על כך בסעיף 16 לפסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

3. העדים בהליך

למען הנוחות תקרא התובעת - "הרשת" והנתבעת 1 תיקרא "החברה הזכיינית".

3.1 שישה עדי החברה הזכיינית

התביעה והתביעה שכנגד אינם ההליכים היחידים שהתנהלו בין רשת ששת לבין זכייניה. הנושא הודגש פעם אחר פעם ובמסגרת העדויות הובאו אף עדים אחרים שהעלו טענות כנגד רשת ששת. מטעם החברה הזכיינית העידו שישה עדים כדלקמן: מר יחיאל רזון, הנתבע 2; בנו – מר שלמה רזון, הוא הנתבע 3; גב' רחל רזון; מר מרסל מרקס; גב' תמר צח וגרשון הלוי.

3.2 שלושת עדי הרשת והסתרת המנכ"ל שכלל לא העיד

הרשת, אשר חדלה לפעול בשמה הביאה לעדות מטעמה שלושה עדים, כאשר בלט בחסרונו מנכ"ל הרשת הרלוונטי. השלושה שהעידו מטעם הרשת הם: רו"ח רז שוורץ, סמנכ"ל הכספים "החדש" משנת 2010 אשר לא נטל חלק בעיקר ההתקשרות עם החברה הזכיינית; מר נפתלי גולדשטיין, אחראי מחסן ולאחר מכן קניין אשר הדגיש אינו מבין בהסכם הזכיינות; וכן עו"ד אהוד בר נוי.

חלק שני – טענות הצדדים

4. תמצית טענות הרשת, כתובעת בתביעה העיקרית

- 4.1. התובעת מציינת שרשת ששת היא חברה פרטית, המפעילה רשת לממכר קמעונאי של כלי בית בפריסה ארצית. ביום 1.7.2013 מוזגה רשת ששת אל החברה התובעת.
- 4.2. ביום 31.7.2005 נחתם בין הרשת לבין הנתבעת 1 הסכם זכיינות, לפיו קיבלה הנתבעת 1 את הזיכיון לניהול חנות לממכר מוצרי ששת בעיר נס ציונה. הנתבעים 12-3 חתמו כערבים על שטר חוב על סך 200,000 ₪ וכן על כתב ערבות כללי לפיו הם ערבים לכל התחייבויות החברה הזכיינית כלפי ששת ע"פ הסכם הזכיינות.
- 4.3. ההסכם נקבע לעשר שנים, ובכל זאת בחודש יולי 2013 הסתיימה ההתקשרות שבין הצדדים ולנתבעים נותר חוב בשיעור 182,756.46 ₪ (קרן) בגין מלאי סחורה שרכשו.
- 4.4. הרשת פנתה בכתב אל הנתבעים שלושה חודשים לאחר סיום ההתקשרות. בפניה דרשה מהנתבעים לשלם את יתרת חובם. הנתבעים מצידם השיבו למכתב זה ואף ניסו לשווא להגיע להסדר עם הרשת.
- 4.5. הרשת תבעה יתרת חוב לא משולמת כפי שמופיע בכרטסת בסך של 182,756.46 ₪ (קרן) ובצירוף הפרשי הצמדה וריבית חוקית ליום הגשת התביעה סך 185,117 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

- 4.6. הרשת הוסיפה ותבעה גם פיצוי מוסכם. לעניין זה הפנתה הרשת הפנתה אל סעיף 16.8 להסכם הזכיינות במסגרתו סוכם בין הצדדים כי סך 200,000 ₪ "יהווה אף פיצוי מוסכם ומוערך מראש ללא כל צורך בהוכחת נזק" לטענתה זכאית לפיצוי המוסכם הנקוב בהסכם.
- 4.7. התובעת סבורה כי לאור הפרת הנתבעים את הסכם הזיכיון, נוכח אי תשלום יתרת החוב בכרסת הנהלת החשבונות, התובעת זכאית לקבל את מלוא יתרת החוב בתוספת הפרשי הצמדה וריבית חוקית בסך 185,117 ₪ בתוספת הפיצוי המוסכם בסך 200,000 ₪ ובסך הכל 385,117 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית חוקית מיום הגשת התביעה ליום התשלום בפועל.
- 4.8. התובעת ציינה כי הנתבעים 2 ו-3 חתמו כערבים לכל התחייבויות החברה הזכיינית ולפיכך יש לחייבם ביחד ולחוד בכל חובות הנתבעת 1. כאמור על החברה הזכיינית, הנתבעת 1 כבעלת החוב ועל הערבים לחובותיה (נתבעים 2 ו-3) לשלם ביחד ולחוד את מלוא סכום התביעה.

5. תמצית טענות הנתבעת 1, החברה הזכיינית, בתביעה העיקרית

- 5.1. החברה הזכיינית הפנתה אל שורה של התחייבויות שנטלה על עצמה כחברה הזכיינית ומנגד להתחייבויות הרשת כלפי הזכיינים וביניהן ההתחייבויות: לספק לזכיון את מוצרי הרשת, מוצרים ייחודיים ובלעדיים, לפרסם את מוצרי הרשת במדיה הארצית והמקומית, לא למכור את מוצרי הרשת לסוחרים אחרים באזור הזכיינות של החברה הזכיינית, לא למכור את מוצרי הרשת באזור הזכיינות באמצעות זכיון אחר ו/או באמצעות מי מטעם, לדאוג לגידול מתמיד של היקף המכירות אצל החברה הזכיינית, לייבא מוצרים ייחודיים הממותגים בשם "ששת".
- 5.2. לדברי החברה הזכיינית הרשת אחראית לכדאיות הפעלת חנות באזור הזכיינות שכן לדבריה תמהיל המוצרים נקבע על ידה, מחיר המוצרים נקבע על ידה, אחוזי הרווח נקבעים על ידה, הפרסום נקבע על ידה, סידור החנות וניהולה נקבע על ידה ומכאן לדבריה השפעת הזכיון על היקף המכירות היא שולית.
- 5.3. החברה הזכיינית הוסיפה וטענה שהרשת היא זו שניסחה את "הסכם הזכיינות" ולטעמה מדובר בחוזה אחיד כאשר הרשת לדבריה היא הצד החזק. עוד ציינה שההסכם זהה ביחס ל-52 זכיינים ולטענתה הרשת הבהירה שאינה מתכוונת לשנות את נוסח ההסכם וכי ברור כי זכיון מיועד אשר ייבחן ו/או ייעזר בעו"ד לבחינת תוקפו של ההסכם ייפסל ולא יהיה רשאי להתקשר עם התובעת. בהמשך לכך הפנתה החברה הזכיינית לשורה של הוראות בהסכם הזכיינות שהם לטעמה בגדר תנאים מקפחים בניגוד לדין.
- 5.4. החברה הזכיינית הוסיפה וטענה כי בשנים האחרונות התברר לזכיון כי הסכם הזכיינות ריק מתוכן, התובעת הפסיקה לייבא מוצרים ממותגים בשם ששת ומוצריה אינם אלא מוצרים הנרכשים מספקים מקומיים. בנוסף טענה שמהלך זה הביא לירידה משמעותית בהיקף המכירות, התדרדרות באחוזי הרווח וביטל למעשה את התועלת בהסכם הזכיינות.
- 5.5. החברה הזכיינית ציינה שכשנתיים קודם לאירועי יולי 2013 השיבה לידי הרשת זיכיון בחנות אחרת שהיה לה בעיר ראשון לציון וזאת בתמורה לסך של 500,000 ₪ וזיכוי מלא של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

מלוא המלאי במכיר הרכישה. מכאן לגישתה תמוהה כיצד מעלה בדעתה התובעת להפסיק את הפעילות ללא החזר של דמי הזיכיון ו/או ערכם וקבלת מלוא המלאי שנותר במכיר הרכישה.

5.6. לעניין זה הבהירה החברה הזכיינית כי הסכם הזיכיון נקבע לתקופה של עשר שנים, מחודש יולי 2005. בהתאם לכך נחתם הסכם שכירות לתקופה מקבילה להסכם הזכיינות. הביטול החד צדדי של ההסכם, שנתיים לפני תום תקופתו הותיר את החברה הזכיינית מחויבת להחזיק בחנות שנתיים נוספות ללא סחורה ו/או כדאיות כלכלית.

5.7. החברה הזכיינית הדגישה שעל הרשת לפצותה בשל הפסקת הסכם הזכיינות וכן הוסיפה שהנתבעת, התובעת התחייבה לפצותה על הפסקת הפעילות וכן התחייבה לזכות את חשבונה בעמלה בשיעור 5% מכל המכירות ברשת מגה. לדבריה זיכויים אלא לא נרשמו בספרי של התובעת עד היום. עוד הכחישה את היתרה מאחר ולדבריה הרשת אינה מעדכנת את כרטיסי הנהלת החשבונות בכל הזיכויים לרבות ההחזרות המגיעות לנתבעת על פי כל דין.

6. תמצית טענות נתבעים 2-3 בכתב ההגנה

6.1. הנתבעים הכחישו את הטענות שהועלו בכתב התביעה וציינו שכל הגנה העומדת החברה הזכיינית קמה גם להם. עוד הם מציינים שכאשר הפרה הרשת את ההסכם וביטלה אותו למעשה באופן חד צדדי הרי שבטלה ערבותם. עוד הוסיפו הנתבעים 2-3 שהתובעת הסתירה בכתב התביעה כי הפרה את ההסכם בכך שהפסיקה את פעילותה והותירה את החברה הזכיינית בהתחייבויות רבות. לטעמם של הנתבעים כתב התביעה הוא פעולת מנע כנגד תביעה של הנתבעת 1. בכל מקרה הדגישו הנתבעים 2 ו-3 כי דווקא הרשת הפסיקה את פעילותה העסקית בהחלטה חד צדדית בניגוד להתחייבויותיה בהסכם הזכיינות וגרמה החברה הזכיינית נזקים כספיים בהם יש לחייבה.

6.2. הנתבעים הוסיפו לטעון כי הרשת התחייבה לפצות את הנתבעת 1 על הפסקת הפעילות וכן התחייבה לזכות את חשבונה של החברה הזכיינית בעמלות בשיעור 5% מכל המכירות ברשת מגה. לדבריה, זיכויים אלא לא נרשמו בספריה של התובעת עד עצם היום הזה. הנתבעים הוסיפו לטעון כי מכחישים את היתרה וזאת מאחר והרשת אינה מעדכנת את כרטיסי הנהלת החשבונות בכל הזיכויים וההחזרות המגיעות על פי דין לחברה הזכיינית. עוד טוענים הנתבעים שהיקף המכירות באמצעות רשת מגה עמד על סך של 16,000,000 ₪ ומכאן החברה הזכיינית זכאים לעמלה בסך של 800,000 ₪ לכל הפחות ודי בכך כדי לבטל את עילת התובענה.

6.3. מעבר לכל האמור לעיל, הרי ביחס לחתימת הערבות ניסו הנתבעים 2 ו-3 לטעון שמדובר בערבות מסויגת בלבד ובהליך פורמאלי כשהובהר להן שאין כל משמעות או סיכון שכן ממילא בהתאם ההסכם הזכיינות התחייבויות החברה הזכיינית כלפי הרשת מובטחות. עוד טענו הנתבעים 2 ו-3 שלא קיבלו כל הסבר אחר לגבי ערבותם ולמיטב זיכרונם כלל לא חתמו על כתב הערבות בסמיכות לחתימת ההסכם ולא הוצג בפניהם ההסכם כחלק בלתי נפרד מכתב הערבות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

7. תמצית טענות התובעת שכנגד (החברה הזכיינית) בכתב התביעה שכנגד

7.1. התובעת שכנגד, החברה הזכיינית, עותרת לכך שייקבע כי הסכם הזכיינות הוא חוזה אחיד, בעל תנאים מקפחים. לעניין זה התייחסה החברה הזכיינית לשורה ארוכה של הוראות בהסכם אשר לטעמה הם בגדר תנאים מקפחים.

7.2. החברה הזכיינית עתרה לכך שייקבע כי הרשת הפרה את הסכם הזכיינות, הציגה בפני התובעת שכנגד מצג שווא והתעשרה ד שלא כדין. עוד עותרת החברה הזכיינית לכך שהסכם הזכיינות בוטל שלא כדין והנתבעת שכנגד חייבת להשיב לתובעת שכנגד את ערך דמי הזיכיון בסך של 500,000 ₪ ובנוסף זיכוי בגין המלאי שנותר במחיר הרכישה בסך של 360,000 ₪ וכן הפסד השתכרות בסך של 460,000 ₪. על כל אלה מבקשת החברה הזכיינית להוסיף דרישה לזיכוי חשבונה בעמלה בגובה של 5% מהיקף המכירות שבוצעו ברשתות מגה באזור זכיינות התובעת שכנגד הן בראשון לציון והן בנס ציונה.

7.3. לעניין המיזוג בין הרשת לבין הנתבעת שכנגד טענה החברה הזכיינית שהנתבעת שכנגד כחברה קולטת, חייבת בכל חיוביה של חברה ששת.

7.4. החברה הזכיינית שבה על טענותיה בכתב ההגנה בדבר פיצוי וסכומים להם היא זכאית – כפי שפורט בסעיפים 5.5 עד 5.7 לעיל וכן שבה ותיארה מכירת זכון קודם וזיכוי מלאי כפי שנעשה בחנות שהפעילה בראשון לציון. גם פירוט זה הובא בסעיף 5 לעיל.

7.5. ביחס לסיום ההתקשרות, ומעבר לפירוט דלעיל יש להפנות גם לטענות הבאות של החברה הזכיינית:

- סיום ההתקשרות הותיר את החברה הזכיינית חשופה להתחייבויות בגין דמי שכירות והוצאות נלוות במשך שנתיים וזאת בסך כולל של כ-502,000 ₪;

- סיום ההתקשרות הותיר אותה עם מלאי כאשר שווי המלאי שנותר בידיה כפי שעולה מהדוחות הכספיים לשנת 2013 הסתכם בסכום כולל של 548,710 ₪ אשר מחציתו לכל הפחות היה "מלאי מת" דהיינו מוצרים שלא ניתן היה למכור ולפיכך היה על הנתבעת שכנגד לקבלם בחזרה ולזכות את חשבונה של התובעת שכנגד בגינו;

7.6. החברה הזכיינית אף שבה וציינה הפרות הסכם הזכיינות וזאת כאשר זה עוד היה בתוקף, וזאת בין היתר בהעדפת זכיינים "מפעילים", באי העמדת אשראי, בעריכת ירידי מכירות במחירים הפוגעים בזכיון, במכירה במסגרת רשת מגה ועוד.

8. תמצית טענות הרשת, הן כנתבעת שכנגד והן בכתב תשובה לכתב ההגנה בתביעה העיקרית

8.1. הרשת דחתה את טענות החברה הזכיינית, ובתוכן טענות הנוגעות לאופן ההתנהלות בעת הפעלת הרשת. לעניין זה אף דחתה הרשת את טענת החברה הזכיינית לבלעדיות. עוד הוסיפה ביחס לקביעת המחירים שהטענה לפיה המחירים לצרכן אחידים ומוכתבים ע"י הרשת אינה נכונה. לדבריה החברה הזכיינית קיבלה אך ורק "מחיר מומלץ לצרכן" ובפועל החליט על המחיר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

- 8.2. הרשת ציינה שהסכם הזכיינות אינו "חוזה אחיד" וכי החברה הזכיינית ניהלה מו"מ ארוך כשהיא מיוצגת על ידי עו"ד ובמסגרתו נערכו שינויים בהסכם הזכיינות.
 - 8.3. הרשת הוסיפה בטענתה לפיה לא הפסיקה את פעילותה, אלא התמזגה לתוך חברת נעמן. עוד נטען שהציעה לחברה הזכיינית לעבור ולהיות זכיינית בנעמן ואולם היא סירבה לעשות כן.
 - 8.4. הרשת דחתה הדרישות הכספיות של החברה הזכיינית. באשר למכירת הזיכיון בראשון לציון, אשר בהחלט יכול לשמש מדד לדרך בה מסיים זכיון פעילותו ולסכומים להם הוא זכאי טענה הרשת שלמעשה הזכיון החדש הוא זה ששילם את דמי הזיכיון אם כי באמצעותה. ואולם היא הייתה אך ורק **צינור**. כאן תיארה הרשת שיטה לפיה בעת החלפת זכיינים שילם דמי זיכיון לזכיון היוצא באמצעות הרשת כאשר הרשת משמשת כאמור **צינור** להעברה בלבד. נוהג הצינור חל גם ביחס למלאי.
 - 8.5. הרשת הפנתה לכך שהחברה הזכיינית המשיכה להפעיל את החנות במשך שנתיים לאחר הפסקת ההתקשרות וביקשה לחייב את החברה הזכיינית למסור פרטים בדבר העסק שהמשיכה להפעיל בחנות.
 - 8.6. הרשת אשר **הסתירה בעת הבאת הראיות את המנכ"ל** ביקשה לחייב את החברה הקבלנית שכנגד ליתן פרטים נכונים ומדויקים באשר למי היו אותם מנהלים שהבהירו כי על פי הסכם הזכיינות מובטח החזר בגין דמי הזיכיון ומתי בדיוק ובאיזה אופן הבהירו זאת.
 - 8.7. הרשת שכנגד ציינה כי עניין "עמלות מגה" מתייחס לפיילוט שנחתם עם הזכיינים שהשתתפו בפיילוט והתמורה שקיבל אותו זכיון היא עמלה בשיעור 5% מהמחיר לצרכן.
- הערת מעבר – אין בכל האמור לעיל כדי להביא את מלוא טענות הצדדים אך די בכך על מנת להציב המסד להמשך פסק הדין.**

חלק שלישי – התייחסות לתביעה שכנגד

9. אין לקבל טענות החברה הזכיינית בדבר הגדרת הסכם הזכיינות כ"חוזה אחיד"

החברה הזכיינית ביקשה להגדיר את הסכם הזכיינות כ"חוזה אחיד" ובהמשך להתייחס לשורה ארוכה של הוראות ותניות בו כאל "תנאים מקפחים" בחוזה אחיד. אין לקבל טענות החברה הזכיינית ולעניין זה יובאו הדברים הבאים:

(א) **ראשית** - הסכם בין צדדים כולל, מעצם טבעו, הוראות התואמות יותר לאינטרסים של אחד הצדדים ומנגד הוראות שתואמות לאינטרסים של הצד שכנגד. קיומן של הוראות המיטיבות דווקא עם צד אחד אינו מלמד בהכרח על קיפוח הצד שכנגד. חזקה היא שלצד ההוראות המיטיבות עם צד אחד להסכם קיימות הוראות המיטיבות עם הצד שכנגד, שאם לא כן לא היה מתקשר בעסקה. ההתקשרות בעסקה כוללת, מעצם טבעה, ויתורים של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

הצדדים לה על תנאים כאלה ואחרים. ויתורים אלה מביאים ל"מפגש רצונות" ולחתימה על הסכם. אין מקום לשנות הסכמים בדיעבד ולבטל הוראות שונות, כך בכלל וכך גם בענייננו.

(ב) **שנית** – קיימים מקרים בהם ניתן להתייחס לתנאי בהסכם כ"תנאי מקפח" וזאת כאשר מדובר ב"חוזה אחיד" ואולם הסכם הזכיינות שנקשר עם הרשת אינו כזה. חוזה אחיד מוגדר בסעיף 2 לחוק החוזים האחידים תשמ"ג – 1982 כ"**נוסח של חוזה שתנאיו, כולם או מקצתם, נקבעו מראש בידי צד אחד כדי שישמשו תנאים לחוזים רבים בינו לבין אנשים בלתי מסויימים במספרם או בזהותם**" (ההדגשות לא במקור) חוזי זכיינות, מעצם טבעם, קובעים שורה של תנאים האופייניים לרשת המנהלת את הזכיינות. כך ניתן למצוא בהסכמי זכיינות הוראות בדבר מיתוג, עיצוב חנות, מגוון מוצרים, שיטות עבודה, השתלבות והתחייבות אל מול זכיינים אחרים ועד, להרחבה לעניין זה ר' למשל עדי אייל, על הסכנה ההגבלית שבהסכם זכיינות – פטור ולא פטור, הפרקליט נב (תשע"ג). אך האחידות המתחייבת מכח הסכמי הזכיינות ביחס לחלק מההוראותיהם, אינה הופכת אותם ל"חוזים אחידים". ויובהר:

- אכן זכיון של רשת אינו רשאי ברגיל למכור מוצרים של רשתות מתחרות, ואף מתחייב לעיצוב ספציפי ולהסדרים בדבר מכירה והחלפת מוצרים. עם זאת יש להבחין בין התחייבויות שהן ממאפייני "המוצר הנמכר" לבין התחייבויות משפטיות ועסקיות הצובעות את ההסכם בצבעי "חוזה אחיד" כמשמעו בחוק. ובמילים פשוטות – ככל שה"אחידות" מתייחסת למאפייני המוצר הנמכר הרי ממילא אין מקום להמשיך ולדון בשאלה האם מדובר ב"חוזה אחיד".

- זאת ועוד, גם ביחס לתנאים עסקיים – ככל שהתנאים העסקיים מוצעים לכל זכיון פוטנציאלי הפונה אל הרשת הרי אין מדובר בפניה כללית אל "אנשים בלתי מסויימים במספרם או בזהותם". אין מדובר בפרסום כולל המזמין אנשים להתקשר בהסכם, או בנוסח ספציפי של טופס, דוגמת הגרלת פיס ור' למשל ע"א 467/04 חיים יתח נ' מפעל הפיס (מיום 1/9/2005); גם אין מדובר במצב בו אחד הצדדים הוא רשת בלעדית למוצרים מסויימים או בעלת מונופולין כלשהו – בדומה לטענות שעלו למשל אל מול דואר ישראל בתא (ת"א) 1044/08, ארגון סוכני הדואר ו-44 סוכני דואר נ' חברת דואר ישראל בע"מ (מיום 25/1/2016).

- על כל אלה יש להוסיף העובדה שגם לגופו של ענין החברה הזכיינית לא הוכיחה שהתנאים בהם התקשרה נכפו עליה וממילא לא הוכיחה ביחס ליתר הסכמי הזכיינים בהם התקשרה הרשת. ההיפך הוא הנכון. הוכח שהחברה הזכיינית ניהלה מו"מ בעודה מיוצגת ואף נעשו שינויים בהסכם ההתקשרות. אין מדובר ב"טופס" שהוצג לחתימה, אלא בנוסח הסכם שנחתם לאחר משא ומתן. אמנם ניהול משא ומתן כשלעצמו אינו מונע הגדרת הסכם כ"חוזה אחיד", ואולם ניהול משא ומתן המביא לשינויים בתנאי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

ההתקשרות, יחד עם העובדה שמלכתחילה נכנסה החברה הזכיינית לעסקה שמעצם טבעה מחייבת מסגרת אחידה וכן יחד עם כל האמור לעיל – מביא לקביעה לפיה אין מדובר ב"חוזה אחיד".

לסיכום פסקה זו - משנדחית טענת החברה הזכיינית לפיה הסכם הזכיינות הוא "חוזה אחיד" – מתייטר הדיון בכל אחת מההוראות העסקיות אשר לטעמה מהוות תנאי מקפח. למעלה מהנדרש ועל מנת לא להכביד על פסק דין זה שגם כך מתארך, ייאמר שאף התייחסות ספציפית להוראות החוזיות הלגיטימיות שנכללו בהסכם לא היה מביא להגדרתן כ"תנאי מקפח". ובמילים אחרות – אפילו היה מוגדר החוזה כ"חוזה אחיד", הרי עדיין ההוראות אליהם הפנתה החברה הזכיינית אינן עולות כדי "תנאי מקפח" כמשמעו בחוק.

10. אין לקבל טענות החברה הזכיינית והנתבעים 2 ו-3 ביחס להתנהלות במשך שנות ההסכם

לרבות טענות ביחס למכירת מוצרי הרשת באמצעות "מגה"

10.1. החברה הזכיינית וכן הנתבעים 2 ו-3 מעלים שורה של טענות ביחס להתנהלות הרשת במהלך שנות ההתקשרות ביניהם. וכך, במסגרת תביעה שהוגשה כ"תביעה שכנגד" בשנת 2015 מבקשת החברה הזכיינית לברר אירועים, חלקם נקודתיים, שאירעו בין השנים 2005 עד 2013.

10.2. החברה הזכיינית לא הגישה תביעה בזמן אמת ולא הביאה למבחן שיפוטי טענות בדבר שינויים בהסכם בינה לבין הרשת. אפשר ו"בזמן אמת" נמנעה החברה הזכיינית ממחלוקות משפטיות עם הגורם בו היא תלויה קרי הרשת, אך עדיין ההתנהלות המתמשכת מביאה לכך שאין לדון בדיעבד בטענות ביחס להתנהלות השוטפת בתקופת הסכם הזכיינות. אין לדון בהתנהלות זו בשל הדברים הבאים:

(א) ראשית, קושי ראיתי – התייחסות לטענות החברה הזכיינית, תחזיר הדיון אפילו עד לאירועי מכירת זכון ראשון לציון, וכן התייחסות למוצרים שסופקו, מוצרים שנטען ש"נכפו" על החברה הזכיינית, עריכת ירידי מכירות במהלך השנים בהנחות שונות ועוד. הדרך להוכיח טענות אלה מחייבת התייחסות בזמן אמת ולא בעיכוב של שנים.

(ב) שנית, המשמעות המשפטית של הסכמה או ויתור - ההתנהלות החוזית כפי שעולה אפילו מגרסת החברה הזכיינית מלמדת על הסכמה בפועל לפעולות הרשת. הסכמה האופיינית להתנהלות מתמשכת, כפי שעוד יובהר בפסקה הבאה. אך גם אלמלא היה מדובר בהתנהלות מתמשכת, הרי ההסכמה בפועל בזמן אמת מונעת הדיון כעת ביחס להפרה כזו או אחרת.

(ג) שלישית, "חוזה יחס" – ההתקשרות בין הצדדים נקבעה מלכתחילה לעשר שנים וכללה מעצם טבעה אינטראקציה אינטנסיבית ותכופה בין הצדדים. ההתקשרות בין הצדדים כללה סדרה של עסקאות חוזרות ונשנות של הספקת מוצרים, מכירת מוצרים, החלפת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

מוצרים, עריכת התחשבויות ביחס למוצרים הועברו בין הרשת לזכיון ועוד. התנהלות כזו מתאימה להחלת דוקטרינת "חוזה היחס" (Relational Contract). ההתנהלות מתגבשת ברצף הפעולות שהן "חוזה היחס" שבין הצדדים. לעניין זה ר' למשל ע"א 483/16 חביבה יהודי נ' חלמיש - חברה ממשלתית - עירונית לדיוור שיקום ולהתחדשות שכונות בתל אביב בע"מ (מיום 3/10/17); בע"מ 7141/15 פלונית נ' פלונית (מיום 22/12/2016) וכן רע"א 1185/97 יורשי ומנהלי עיזבון המנוחה מילגרום הינדה ז"ל ואח' נ' מרכז משען ואח' [פ"ד נב(4) 145].

(ד) רביעית, התייחסות ספציפית ביחס ל"מגה" (פיילוט משנת 2006) – התביעה שכנגד הבהירה בכותרתה שאינה כוללת דרישה ביחס לעמלות מגה. כתב התביעה התייחס בכל זאת להתנהלות אל מול מגה ולכן מובאת ההתייחסות הספציפית להלן. בכל הקשור למכירת מוצרים באמצעות "מגה" הרי הובאו ראיות, דווקא על ידי החברה הזכיינית כיצד הוצגה לזכיינים תכנית "פיילוט" של פעילות באמצעות "מגה". עוד הייתה התייחסות ל"נספח מגה" שלטענת הרשת נקשר בין הצדדים ולתשלומים בהתאם לנספח זה. כלומר מדובר בפעילות שהייתה ידועה לחברה הזכיינית, שנערכה לדברי הרשת בתקופה מוגבלת בשנת 2006 ובכל מקרה אין מדובר בפעילות בהסתר ובהיחבא אלא בפעילות שהחברה הזכיינית לא תבעה בגינה בזמן אמת. לכל אלה יש לצרף העובדה שהסכם הזכייניות אף מאפשר במידה מסוימת מכירה ברשת "מגה" בכפוף למנגנון שנקבע בו.

11. על הפיצוי לו זכאית החברה הזכיינית בגין ביטול ההסכם

11.1. אין חולק על כך שהסכם הזכייניות שנקבע בחודש יולי 2005 לתקופה של עשר שנים, 'הופסק' על ידי הרשת בחודש יולי 2013 קרי לאחר שמונה שנים. החברה הזכיינית אכן זכאית לפיצוי בגין הפסקת ההתקשרות והאופן בו הדבר נעשה.

11.2. הפיצוי לחברה הזכיינית בגין ביטול ההסכם ללא הודעה בכתב ומראש וללא התראה יחושב על ידי אחת משתי הדרכים:

- דרך חישוב אחת (הילכת משה זוהר נ' מעבדות טרבינול בע"מ) - פיצוי המתייחס לאי מתן הודעה מוקדמת. פיצוי זה יחושב בהתאם לרווחים השנתיים של החברה הזכיינית ולמספר חודשי ההודעה המוקדמת בהם יש מקום לחייב את הרשת. חישוב זה יתבסס על ההלכה שנקבעה כבר בע"א 442/85, משה זוהר ושות' נ' מעבדות טרבינול בע"מ [פ"ד מ"ב 3 661].
- דרך חישוב שניה (הילכת בלום נ' אנגלו סכסון) - פיצוי המתייחס לשווי הזיכיון בהבחנה משווי החנות, אליו בענייננו יש לצרף שווי המלאי. תחשיב זה יבודד את שווי הזיכיון תוך התייחסות לעסקי החנות כאשר היא פועלת תחת "מטריית הזיכיון" לבין רווחי החנות כשהיא פועלת באופן עצמאי. החישוב יתבסס על פסקי הדין שניתנו במחלוקת שבין אלי בלום לאנגלו סכסון ובעיקר על פסק הדין הקובע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

פיצוי במסגרת ע"א 4232/13, אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ נ' אלי בלום (מיום 29/1/2015).

לדיון ממצה בהבחנה בין שתי הגישות לחישוב ולהרחבה ביחס לאופן הפיצוי בהתאם כל אחת מהשיטות, כמו גם סקירת הפסיקה והצעה לאסדרה חקיקתית ר' מאמרה של כב' השופטת בדימוס ד"ר איריס סורוקר, "רגולציה של סיום הזיכיון", ספר דנציגר בע"מ 676.

11.3. במסגרת חישוב הפיצוי בגין הפסקת ההתקשרות לא ייקבע פיצוי מוסכם כאמור בהסכם הזכיינות. הפיצוי המוסכם לא ייקבע בשל שניים: ראשית ועיקר – החברה הזכיינית אשר הקפידה לכלול בכתב התביעה שכנגד מגוון של רכיבי פיצוי לא עתרה במפורש לפיצוי מוסכם בגין ביטול ההסכם; שנית – אפילו היתה עולה דרישה לפיצוי מוסכם, הרי בנסיבות העניין בהינתן העובדה שהרשת חדלה לפעול ולא דווקא הפסיקה פעילותה עם החברה הזכיינית בלבד – הרי הנכון הוא לא לחייב פיצוי מוסכם. על בית המשפט לבחון מה הפיצוי הסביר, אם בכלל, שהצדדים היו קובעים מלכתחילה וככל שבעת חתימת ההסכם, הייתה עולה השאלה בדבר הפסקת התקשרות בשל הפסקת פעילות הרשת. סביר ונכון הוא שככל שמלכתחילה הייתה עולה התייחסות להפסקה כוללת של פעילות הרשת הרי לא הייתה הסכמה לתשלום פיצוי ספציפי דווקא לחברה הזכיינית. אשר על כן, גם אילו הייתה החברה הזכיינית עותרת לפיצוי מוסכם בגין ביטול ההסכם – הרי זה לא היה ניתן לה. להרחבה בדבר שיקול הדעת והתערבות באתניות פיצוי מוסכם ר' ע"א 8506/13, זאבי תקשורת אחזקות בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ (מיום 23.8.2015) וכן ע"א 4630/04, קניונים נכסים ובנין בע"מ נ' בני יעקב נדל"ן בע"מ (מיום 31/12/2006).

11.4. דרך ראשונה לתחשיב - תחשיב פיצוי בגין אי מתן הודעה מוקדמת, הילכת מעבדות

טרבינול – הפיצוי בהתאם לתחשיב זה 317,500 ש"ח

(א) בהתאם להילכת מעבדות טרבינול יש לבחון מה היא תקופת ההודעה המוקדמת הסבירה. באותו מקרה נקבע בסופו של הליך כי התקופה הסבירה היא שניים עשר חודשים ומכאן על הצד המבטל לפצות בגין אבדן הרווח למשך תקופה של שנה אחת.

(ב) אין ספק שעצם הדיון בשאלת תקופת ההודעה הסבירה עושה בענייננו חסד דווקא עם הרשת. בענייננו ולהבדיל מהעובדות בהילכת מעבדות טרבינול, אין מדובר בהסכם ללא מגבלת זמן אשר נכון שניתן יהיה לבטלו – אלא בהסכם שהוגבל מלכתחילה לעשר שנים. פרשנות דווקנית של ההסכם תביא לכך שאף לו רצתה הרשת לבטלו הרי היה עליה להתכבד ולהמתין לסיומו. עם זאת – כאשר מדובר בהסכם לתקופה כה ארוכה, ובנסיבות העניין כפי שמפורטים בפסק דין זה – נכון הוא לאפשר לרשת אכן לבטל ההסכם – אך בוודאי אין לפטור אותה ממתן ההודעה המוקדמת בכתב ומראש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

(ג) תקופת ההודעה המוקדמת בענייננו היא שישה חודשים

במסגרת הילכת מעבדות טרבינול התנהל כאמור דיון ביחס לתקופת ההודעה הסבירה ולדרך חישובה. שנים לאחר פסיקתה של הלכה זו נחקק בשנת 2012 חוק חוזה סוכנות (סוכן מסחרי וספק), תשע"ב-2012 המתייחס לתקופת הודעה מוקדמת דיפרנציאלית, הנגזרת מאורך תקופת ההתקשרות שהופסקה. גם אם הוראות החוק אינן מתייחסות למקרה שלפני ולזכיינות הנדונה – הרי עדיין יש בהן כדי להוות כלי עזר מכריע לקביעת קנה המידה הסביר לתקופת הודעה מוקדמת.

בהתאם לסעיף 4 לחוק חוזה סוכנות תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של התקשרות העולה על שש שנים הוא שישה חודשים. ומכאן – תקופת ההודעה המוקדמת בה יש מקום לחייב את הרשת היא שישה חודשים קרי חצי שנה.

(ד) פיצוי בגין תקופת ההודעה המוקדמת

החברה הזכיינית הציגה נתונים לפיהם הרווח הגולמי הממוצע בשנתיים קודם שנת 2013 עמד על הסך של כ – 635,000 ₪. לצרכי החישוב לא אתייחס לשנים קודמות בהן הופיע רווח גולמי גבוה יותר.

כאשר הרווח השנתי עומד על הסך של 635,000 ₪, הרי הרווח לחצי שנה הוא **317,500 ₪**. מכאן יש לקבוע את הפיצוי בו מחויבת הרשת על הסך של 317,500 ₪. נתתי דעתי לכך שהנתונים לעיל מתייחסים לרווח גולמי ולא ל"רווח נקי", לאחר הוצאות תפעול. אין בכך כדי לשנות התוצאה. יודגש כי אין מדובר במקרה בו חדלו הוצאות התפעול. התנהלות הרשת הביאה למצב בו החברה הזכיינית נותרה חשופה ומחויבת להוצאות התפעול, בוודאי לתקופת ששת החודשים הראשונים ואף הרבה מעבר לכך. תשלום הפיצוי כנגזרת של הרווח הגולמי ייכנס לקופת החברה הזכיינית ממנה כבר יצאו הוצאות השכירות ויתר הוצאות התפעול – כך שבפועל הפיצוי מתאים והולם לתקופת ששת החודשים שנקבעה.

(ה) לפני סיום יודגש שפיצוי זה מתעלם משווי המלאי שהרשת סירבה לאסוף מהחברה הזכיינית, החישוב אף מתעלם מכך שבפועל היה על הרשת לעמוד בהתחייבותה ולהמשיך בקשר שנתיים נוספות. כך שלמעשה חישוב זה מיטיב דווקא עם הרשת.

לסיכום פסקה זו - הפיצוי הראוי בהתאם לתחשיב המתייחס להודעה המוקדמת הוא פיצוי בסך של 317,500 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

11.5. דרך שניה לתחשיב - תחשיב פיצוי בהתייחסות לשווי הזיכיון והמלאי

(א) דרך שניה לתחשיב הפיצוי מבוססת על שווי הזיכיון וכן על המלאי אותו לא אספה הרשת מחנות החברה הזכיינית. בהתאם לתחשיב זה יש להעריך שווי הזיכיון בפני עצמו ולא שווי החנות. בהינתן העובדה שהחנות המשיכה לפעול אף לאחר הפסקת פעילות הרשת אזי ניתן יהיה ללמוד על שווי הזיכיון בהתאם להפרש בין רווחי החנות כאשר זו הייתה בתקופת הזיכיון לבין הרווחים לאחר שהרשת ביטלה באופן חד צדדי את ההתקשרות. שיטה זו כונתה על ידי בית המשפט כהשוואה של הרווח אשר הפיק הזכין "תחת מטרית הזיכיון" לעומת רווחיו "לאחר ביטול הזיכיון", ור' כב' הש' עמית בע"א 4232/13, אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ נ' אלי בלום.

(ב) החברה הזכיינית מפנה לכך שכאשר מסרה חנות שהפעילה בזיכיון בראשון לציון – קיבלה את שווי הזיכיון בסך של 500,000 ₪ וכן את שווי המלאי. בענייננו – שווי הזיכיון בוודאי אינו עומד על הסך של 500,000 ₪, ועל מנת להגיע לשווי האמיתי בהתאם להילכת אנגלו סכסון נ' בלום, יהיה צורך לבדוד כאמור את הפעלת החנות באופן עצמאי על ידי החברה הזכיינית גם לאחר ההתקשרות. ובמילים פשוטות – יש לבחון השינוי ברווחי החנות לאחר ביטול הסכם הזיכיון. ככל שהרווחים ירדו – הרי לזיכיון אכן היה ערך וניתן לחשב את ערכו. ככל שהרווחים נותרו בעינם או אף גדלו – הרי לזיכיון לא היה ערך בפני עצמו. לעניין זה נקבע בפרשת אנגלו סכסון הנזכרת לעיל כך (ההדגשות לא במקור): "אובדן הזיכיון משקף את אובדן הערך המוסף של סוכנות תיווך הפועלת תחת מטרית הזיכיון הכוללת שימוש בסימן המסחר ובמותג של אנגלו סכסון בטריטוריה מסוימת. אך אין זהות בין הזיכיון לבין סוכנות התיווך, והזיכיון אינו שקול למלוא ערכה של סוכנות התיווך. הזיכיון מקנה לסוכנות ערך מוסף, יתרון שאינו קיים לסוכנויות התיווך המתחרות באזור, וככזה, הוא רק אחד מנכסיה של סוכנות התיווך, שיכולה להמשיך ולהתקיים גם ללא חוזה הזכיינות, כפי שקרה בפועל במקרה דנן"

(ג) בענייננו ברור ואף ניתן לראות שהחברה הזכיינית אשר נושלה באחת מזכינות, אכן המשיכה לעשות הכל על מנת להשיא רווחיה כאשר עדיין הייתה כבולה בהסכם שכירות ובהוצאות נוספות. במקרה כזה – זכין שנושל מהסכם הזכיינות עלול ליפול קרבן להצלחתו, שכן ככל שיפעיל טוב יותר את החנות לאחר תקופת הזיכיון – כך יפחת הפיצוי לו יהיה זכאי. בית המשפט עמד על כך וקבע שאכן לעיתים אדם המקטין את נזקיו פוגע בסכום הפיצוי לו יהיה זכאי, אך אין בכך כל פסול. הדבר רק משקף את העיקרון שהפיצוי נועד לרפא נזק שנגרם וככל שהנזק קטן יותר, הרי ממילא הפיצוי יהיה קטן יותר. בית המשפט התייחס לתמיהת הזכין המלין על כך שפעולתו הנמרצת דווקא פגעה בפיצוי לו הוא זכאי וקבע "תמיהה זו לאו תמיהה היא"

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

ובהמשך הוסיף וקבע תוך מתן דוגמא, כך (ההדגשות לא במקור): "לדוגמה, פלוני הפר חוזה רכישת דירה מקבלן, אך הקבלן מכר את הדירה לצד שלישי במחיר גבוה יותר, כך שלקבלן לא נגרם נזק והוא אף הפיק רווח גדול יותר. פעולה להקטנת הנזק יכולה לצמצם את היקף הנזק שנגרם לנפגע, ואפשר שתהיה כה מוצלחת עד שתביא לאיזון המוחלט של הנזק (כולל ההוצאות שהוצאו לשם הקטנת הנזק), ואף להיטיב את מצבו של הנפגע בהשוואה למצב בו היה נתון אלמלא ההפרה. במקרים מהסוג האחרון, לא יזכה הנפגע בפיצוי כלשהו, שכן לא נגרם לו כל נזק".

(ד) תחשיב שווי הזיכיון

- מצוידים בכלי החישוב שתוארו לעיל, ניתן לגשת לתחשיב בפועל:
- שלב ראשון לתחשיב שווי הזיכיון - נקודת ההנחה היא ששווי חנות פועלת בזיכיון הוא 500,000 ₪, כפי ששולם עבור החנות בראשון לציון;
- שלב שני לתחשיב שווי הזיכיון - עוד ידוע לנו מהנתונים שמסרה החברה הזכיינית שממוצע הרווח הגולמי בשנתיים שקדמו לביטול החד צדדי של הרשת עמד על הסך של 635,000 ₪;
- שלב שלישי לתחשיב שווי הזיכיון - הרווח הגולמי בשנת 2014, קרי בשנה לאחר ביטול ההסכם על ידי הרשת, עמד על הסך של 416,038 ₪;
- שלב רביעי לתחשיב שווי הזיכיון – כלומר ההפרש בין הרווח הגולמי של הפעלת החנות "תחת מטרית הזיכיון" לבין הפעלתה ללא מטרית הזיכיון עומד על הסך של **218,962** ₪ (= 635,000 – 416,038). ובחישוב באחוזים יש לומר שהפעלת החנות שלא תחת מטרית הזיכיון הביאה לירידה של 34.5% ברווח, שכן $218,962 / 635,000 = 34.5\%$.
- שלב חמישי ואחרון לקביעת שווי הזיכיון: משנקבע שהפעלת החנות שלא תחת מטרית הזיכיון הביאה לירידה של 34.5% ברווח הרי ששווי הזיכיון אינו 500,000 ₪ אלא **172,500** ₪ (= 500,000 X 34.5%).

(ה) שווי המלאי

- בהתאם למתווה תחשיב שווי הזיכיון, ובדומה למכירת החנות בראשון לציון – אזי יש לחשב גם שווי המלאי.
- החברה הזכיינית עותרת לפיצוי בגין המלאי בסך של 360,000 ₪. אין לקבל טענה זו. אין לקבל הטענה שכן החברה הזכיינית עצמה מציינת שהמלאי עמד על הסך של **548,710** ₪ כאשר מחצית ממנו הוא "מלאי מת". מכאן, דווקא לפי עמדת החברה הזכיינית הרי הפיצוי בגין המלאי צריך לעמוד אך ורק על סך השווה למחצית מ – 548,710 ₪, כלומר – **274,355** ₪ (= 548,710 : 2).
- הרשת טוענת שאין להסתמך על נתון זה ביחס למלאי שכן לא נערכה ספירת מלאי עם הפסקת ההתקשרות ומכיוון שהמלאי המופיע בספרי החברה הזכיינית בסוף שנת 2013 כולל גם מלאי חדש שנרכש לאחר ביטול ההסכם באופן חד צדדי על

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

ידה. הנתבע 2 טען מצידו שאכן לא ערך ספירת מלאי וכי לא חשב על כך בזמן אמת.

טענת הרשת אכן אינה מופרכת. על פניו הנתון הנכון להשוואה הוא אכן שווי המלאי בחודש יולי 2013 כבר עם הביטול החד צדדי ולא רק בתום שנת 2013. עם זאת – הרשת אינה יכולה להלין על כך. כאשר הנתבע 2 הפציר בה להגיע לחנות ולאסוף את המלאי היא התחמקה. כאשר התבקשה לערוך תחשיב מסכם – היא התחמקה. קשה יהיה כעת לאפשר לרשת ליהנות מכך שביטלה באופן חד צדדי את ההסכם והתחמקה בחוסר תום לב, אם לא למעלה מכך, מעריכת גמר חשבון. זאת ועוד – כפי שניתן יהיה לראות בהמשך פסק הדין – ממילא אקבע שהפיצוי ישולם בהתאם לתחשיב הראשון, המיטיב מאוד עם הרשת ומתייחס רק להעדר הודעה מוקדמת ולא בהתאם לתחשיב דמי הזיכיון.

- שווי המלאי מועמד אפוא על הסך של 274,355 ₪.

לסיכום פסקה זו - הפיצוי הראוי בהתאם לתחשיב המתייחס לשווי הזיכיון והמלאי הוא סך הסכומים שבסעיפים (ד) ו-(ה) לעיל קרי 446,855 ₪ (= 274,355 + 172,500).

11.6. סוף דבר ביחס לסכום בו יש לחייב את הנתבעת שכנגד

(א) מרבית טענות החברה הזכיינית נדחו ונותר לקבוע הפיצוי בהתאם לאחת משתי השיטות שנבחנו לעיל. בהתאם לשיטה אחת על הנתבעת שכנגד לשלם הסך של 317,500 ₪ (סעיף 11.4 לעיל) ובהתאם לשיטה השנייה סכום הפיצוי עומד על הסך של 446,855 ₪ (סעיף 11.5 לעיל).

(ב) הנכון בנסיבות אלה הוא לבחור דווקא בסכום הפיצוי הנמוך המיטיב מאוד עם הנתבעת שכנגד. בחירה זו אמנם עושה עוול לחברה הזכיינית אך מנגד היא מנטרלת לחלוטין כל טענה של הרשת ביחס לשווי המלאי ומונעת הדיון הארוך שהתנהל גם במהלך שמיעת הראיות בניסיון להבין כמה מלאי נותר בידי החברה הזכיינית ובכמה כסף נמכר אותו מלאי.

(ג) נתתי דעתי לכך שגישתה חסרת תום הלב, יש אף שיקראו לה כוחנית, של הרשת אשר סירבה לערוך גמר חשבון בהתייחסות למלאי דווקא קידמה בפועל את האינטרסים שלה. חוסר הידע באשר להיקף המלאי המדויק מסייע לרשת ואכן אפשר והביא להפחתה בסכום הפיצוי. עם זאת הנכון הוא לקבוע הסכום היציב והברור שבחלופת התחשיב הראשונה, סכום שגם אם הוא נותן "רוח גבית" להתנהלות לא ראויה של הרשת, הרי עדיין הוא מנטרל יסודות של ספק בקביעתו.

(ד) אשר על כן בכל הקשור לתביעה שכנגד – יש לחייב את הנתבעת שכנגד בסך של 317,500 ₪.

12. תוצאת התביעה שכנגד

לאור האמור לעיל יש לחייב את הנתבעת שכנגד בסך של 317,500 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום 31/7/2013 החודש בו ביטלה באופן חד צדדי את ההסכם ועד למועד התשלום בפועל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

חלק רביעי – התייחסות לתביעה העיקרית

13. כללי

התביעה שכנגד כללה תביעה בגין יתרת חוב בכרטסת החברה הזכיינית וכן תביעה בגין פיצוי מוסכם. להלן אדון בשני ראשי התביעה וכן בהתייחסות לחיוב הנתבעים 2 ו-3 כערבים.

14. החוב בכרטסת החברה הזכיינית, בסך של 182,756.48 ₪

14.1. התובעת הציגה אסמכתא לפיה כרטסת החברה הזכיינית עומד ביתרת חוב של 182,756.48 ₪. לדבריה עומד סכום זה נכון למועד הגשת התביעה על הסך של 185,117 ₪.

14.2. לנתבעים שורה של טענות כנגד החיוב בכרטסת, כאשר עיקרן מתייחס לזיכויים שונים שלטעמם היה על התובעת לכלול בכרטסת, זיכויים אשר לא נכללו בשל התנהלות מתמשכת של התובעת. אין לקבל את גרסת הנתבעים. טענת הנתבעים כנגד התנהלות התובעת עלתה גם במסגרת התביעה שכנגד ונדחתה בדיון שהובא כבר לעיל, בין היתר בסעיפים 9 ו-10 לפסק הדין.

14.3. זאת ועוד – הנתבע 3, הודה בחקירתו הנגדית בחוב בסך של 116,809 ₪ כך שנותרה מחלוקת על סך של 65,947 ₪ בלבד. התובעת היטיבה, הן בחקירות הנגדיות ובעיקר בסיכומים (סעיפים 19 – 31) ליתן הסבר מדויק לסך שבמחלוקת תוך שהיא עושה שימוש הן בראיות הנתבעים עצמם והן בכרטסת שהוצגה.

14.4. לסיכום פסקה זו - אשר על כן התובעת אכן זכאית לסך של 182,756.48 ₪. סכום זה יחושב כערכו ביום 31/7/19, החודש בו בחליטה התובעת באופן חד צדדי להפסיק ההתקשרות.

15. התביעה לתשלום פיצוי מוסכם בסך של 200,000 ₪

15.1. התובעת אשר החליטה באופן חד צדדי לבטל את הסכם ההתקשרות, שנתיים לפני המועד – עותרת לחיוב החברה בזכיינית בשל הפרת ההסכם. הפרת ההסכם הנטענת היא אי תשלום עבור המלאי תוך 90 ימים.

15.2. יש צורך בלא מעט עזות רוח על מנת להעלות טענה לפיה דווקא החברה הזכיינית הפרה ההסכם. התובעת היא זו שנשאה רגליה וביטלה הסכם שנתיים טרם סיומו. התובעת היא זו שהתחמקה מעריכת גמר חשבון והתייחסות למלאי שנותר. התובעת היא זו שהותירה את החברה הזכיינית חשופה להוצאות קבועות, כגון הסכם דמי השכירות. התובעת היא גם זו שהסתירה את המנכ"ל שכלל לא הופיע לדיון. טענה לפיה דווקא החברה הזכיינית הפרה ההסכם מוטב היה אלמלא הועלתה ומשהועלתה היא בוודאי נדחתה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 58035-12-15 נעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ ואח' נ' ר.י.ש.ל אחזקות בע"מ ואח'

15.3. להשלמת התמונה ייאמר שהחברה הזכיינית לא נמנעה מתשלום אלא ביקשה שייערך גמר חשבון וטענה שגמר החשבון יראה שהתובעת היא זו החייבת כספים. טענת החברה הזכיינית אכן התבררה כנכונה. אשר על כן – אין לראות בהתנהלות החברה הזכיינית כהפרת הסכם המזכה בתשלום פיצוי מוסכם. ברי שצד להסכם הטוען שאינו חייב דבר ואכן אינו חייב דבר – לא יחויב בתשלום פיצוי מוסכם בגין אי תשלום.

16. ערבות הנתבעים 2 ו-3

עם ההכרעה בתביעה ובתביעה שכנגד הרי מאזן התשלומים מביא לכך שהתובעת היא זו החבה בתשלום. אשר על כן לדיון בשאלת ערבות הנתבעים 2 ו-3 חסרת כל נפקות אופרטיבית. למען הסדר הטוב יובהר שאין לקבל טענות הנתבעים 2 ו-3 כנגד ערבותם. הערבות נחתמה כדין; הנתבעים 2 ו-3 הם אב המפעיל את החנות ובנו ואלה ידעו היטב אודות עסקי החנות; אין גם לקבל טענה לפיה הערבות פקעה עם ביטול ההסכם ההיפך הוא הנכון, כוחה של ערבות נמדד דווקא ברגעי משבר של ביטול הסכם וזו אינה פוקעת מאליה. גם טענות הערבים הנסמכים על טענות החברה הזכיינית ממילא נדחות כשם שנדחו טענות החברה הזכיינית.

17. תוצאת התביעה העיקרית

לאור האמור לעיל התובעת זכאית לסך של 182,756.48 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/7/2013 החודש בו ביטלה באופן חד צדדי את ההסכם ועד למועד התשלום בפועל.

חלק חמישי – סוף דבר

18. התובעת זכאית לסך של 182,756.48 ₪ כאמור בסעיף 17 לפסק הדין ומנגד חייבת בתשלום הסך של 317,500 ₪ כאמור בסעיף 12 לפסק הדין. התאמת שני הסכומים מביא לכך ש יש לחייב את התובעת בתשלום הסך של 134,744 ₪ (= 182,756 ₪ - 317,500 ₪).

אשר על כן אני מחייב את התובעת והנתבעת שכנגד בתשלום לנתבעת 1 והתובעת שכנגד כדלקמן:
(א) הסך של 134,744 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/7/13 ועד למועד התשלום בפועל;
(ב) הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 19,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, ג' תשרי תש"פ, 02 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

אביים ברקאי, שופט